

Fundusz Azylu, Migracji i Integracji
Raport [Kwartalny]
okres objęty raportem:
od 01.04.2021 do 31.05.2021 r. część merytoryczna
Należy wysłać do:

Centrum Obsługi Projektów Europejskich
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji
Raport składany w formie elektronicznej

Numer projektu lub numer umowy finansowej: 8/8-2017/OG-FAMI
Tytuł projektu: Masz prawo wiedzieć!

Nazwa beneficjenta: Wojewoda Kujawsko-Pomorski

1. Stopień realizacji celów projektu (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Cel nadrzędny projektu: Wsparcie procesu integracji i adaptacji cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim oraz cele szczegółowe:

1. Przygotowanie i zaadaptowanie cudzoziemców do życia w Polsce pod względem prawnym, obywatelskim i kulturowym.
2. Zmiana/poprawa statusu prawnego, kompetencji psychospołecznych i zawodowych cudzoziemców.
3. Wzrost kompetencji językowych cudzoziemców, w bezpośredni sposób przekładający się na zdolności adaptacyjne i poprawę sytuacji cudzoziemców na rynku pracy.
4. Poprawa jakości edukacji dzieci cudzoziemskich oraz ich poczucia bezpieczeństwa i komfortu w środowisku szkolnym.
5. Poprawa warunków zatrudnienia cudzoziemców oraz wsparcie cudzoziemców we wzmacnianiu kompetencji zawodowych i szans na rynku pracy.
6. Poprawa funkcjonowania i komunikacji instytucji publicznych oraz pomocowych w zakresie przyjmowania i integracji cudzoziemców;

Zostały zrealizowane w całości.

- Pozycja A7: zmiana formy zatrudnienia specjalistki ds. działań adaptacyjnych i integracyjnych z umowy zlecenia na umowę o pracę.
- Dodano pozycję C5 o nazwie „Wynajem i usługa serwisowa kopiarko-drukarki” co jest motywowane korzystną ofertą wynajmu sprzętu kopiującego-drukującego (korzystniejszą niż comiesięczny zakup tonerów oraz tuszy do urządzeń).
- Pozycja E2: zmiana kosztu jednostkowego zakupu materiałów biurowych i szkoleniowych z kwoty 396,94 zł na kwotę 281,94 zł i przeniesienie kwoty 4.140 zł do pozycji C5.

2. Zakres, w jakim projekt osiągnął zamierzone rezultaty do czasu złożenia raportu końcowego – szczegółowy opis wraz z podaniem danych liczbowych w kontekście założeń przedstawionych w opisie projektu będącym częścią wniosku (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Zamierzone rezultaty jak założono w opisie projektu będącym częścią wniosku	Osiągnięte rezultaty
Zapewnienie dostępu do profesjonalnych kursów adaptacyjnych i edukacyjnych, zawierających element prawny i	1. Wzmacnianie kompetencji kulturowych z zakresu legalizacji pobytu Kursy adaptacyjne były realizowane w sposób ciągły przez cały czas realizacji projektu. Kursy były realizowane w formie warsztatów, wykładów oraz szkoleń, zawierały komponent prawny i kulturowy. Dodatkowo podczas realizacji kursów kładliśmy nacisk na praktyczne doświadczenie, np. w ramach kursu z prawa pracy odbyło się spotkanie z przedstawicielem PIP. Zrealizowaliśmy łącznie 41 kursów (w tym trzy pogłębione kursy obywatelskie) (realizowaliśmy kursy poświęcone jednemu tematowi oraz kursy w formule

kulturowy.	modułowej, co oznaczało łączenie kilku bloków tematycznych w jeden kurs). Tematyka wybierana do kursów była efektem monitoringu problemów migrantów, którzy korzystali z projektu. Kursy realizowane stacjonarnie trwały zwykle 6 h (były również realizowane w formie modułowej, tj. w ramach jednego kursu były podejmowane różne tematy) kursy realizowane online łączyliśmy w bloki tematyczne (ta formuła szczególnie się sprawdzała w kursach zdalnych, ponieważ uczestnicy woleli brać udział w krótszych formach edukacyjnych). Część z kursów trwały krócej niż 6 h, z uwagi na liczne zgłoszenia od beneficjentów dotyczące chęci uczestnictwa w kursie, jednak z uwagi na czas jego trwania nie mogli wziąć w nim udziału (dotyczy to głównie spotkań adaptacyjnych z psychologiem). Osoby prowadzące kursy dobierane były na bieżąco, na podstawie potrzeb zgłaszanych w punktach konsultacyjno-informacyjnych oraz zgłaszanych u specjalistów projektu. Zakres tematyczny kursów ustalany był również podczas superwizji grupowych. Przykładowa tematyka zrealizowanych kursów adaptacyjnych: • prawo pracy, prawo jazdy w Polsce, • jak znaleźć mieszkanie w Polsce, • system szkolnictwa w Polsce, • jak przygotować się do szukania pracy, • jak być sobą w obcym kraju • legalizacja pobytu w Polsce • prawa pracowników cudzoziemskich w obliczu kryzysu gospodarczego, • legalizacja pobytu i pracy w czasie pandemii, • jak sobie radzić z emocjami w czasie pandemii, • styl jako sposób na wyrażenie siebie • aktywizm w sieci. Z kursów adaptacyjnych skorzystało 121 uczestników, a z pogłębionych kursów obywatelskich skorzystało 12 uczestników projektu. • Pakiety powitalne By wzmocnić edukacyjny efekt kursów adaptacyjnych powstały Pakiety powitalne, czyli zbiór informacji, który ułatwił poruszanie się po różnych instytucjach regionu. W celu utrwalenia wiedzy i zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, po ukończeniu kursów adaptacyjnych, cudzoziemcy otrzymywali pakiety powitalne – praktyczne poradniki zawierające podstawowe informacje dot. życia w Polsce, województwie czy danej miejscowości. Pakiet powitalny zawiera informacje na temat prawnych i społecznych regulacji życia w Polsce w różnych obszarach, np. pomocy społecznej, szkoły, służby zdrowia, kultury regionu. Pakiet został przetłumaczony na 3 języki i jest przez cały czas dystrybuowany za pośrednictwem strony internetowej projektu. 2. Wzmacnianie kompetencji psychospołecznych: • Pogłębione kursy obywatelskiej Pogłębione kursy obywatelskie skierowane były do cudzoziemców od dłuższego czasu mieszkających w Polsce, którzy są liderami swoich społeczności, np. są aktywni w zarządzie organizacji zrzeszających migrantów lub prowadzą firmę, restaurację zatrudniającą migrantów. Osoby uczestniczące w kursie były angażowane w realizację innych działań projektowych, np. działań integracyjnych. Ta oferta była głównie skierowana do migrantów – aktywistów, którzy mogli multiplikować zdobytą wiedzę w swoich społecznościach. W trakcie projektu zostały zrealizowane 3 pogłębione kursy obywatelskie, wzięło w nich udział 12 osób. Jeden kurs dotyczył sposobu działania Fundacji Emic (rodzajów podejmowanych interwencji, narzędzi działania), drugi odbył się w ECS w Gdańsku, podczas którego uczestnicy dowiedzieli się w jaki sposób realizować projekty edukacyjne i integracyjne dla migrantów, trzeci dotyczył tworzenia wizerunku w sieci. • Wyjścia integracyjne, wyjścia o charakterze kulturalnym: W celu wzmocnienia znaczenia integracji o charakterze kulturalnym zostały
------------	--

	zorganizowane wyjścia integracyjne i wycieczki edukacyjne. W ramach tego działania został położony nacisk na poznanie polskiej kultury, tradycji oraz integrację z lokalną społecznością. Wyjścia integracyjne były realizowane w instytucjach kultury, np. teatrach, muzeach oraz były organizowane wycieczki przyrodnicze. Dodatkowo wyjścia integracyjne były realizowane przy okazji ważnych świąt, np. Bożego Narodzenia. Dużą trudnością w realizacji wyjść integracyjnych od marca 2020 r. stanowiła sytuacja epidemiologiczna w Polsce. W tym czasie zostały realizowane wyjścia w reżimie sanitarnym oraz skupialiśmy się na organizacji działań na świeżym powietrzu. Łącznie zrealizowaliśmy 60 wyjść integracyjnych, liczba uczestników: 277. Z ww. działań były przygotowywane listy obecności (w przypadku wydarzeń realizowanych online obecność była sprawdzana na początku kursu).
Zapewnienie dostępu do kompleksowego, regularnego i profesjonalnego poradnictwa prawnego, psychospołeczne go oraz pracowniczego – zawodowego dla wszystkich cudzoziemców z grupy docelowej projektu, oraz społeczeństwa przyjmującego.	• Pomoc prawna Działanie było realizowane przez lidera i partnera projektu. Zorganizowano cotygodniowe dyżury radców prawnych, w ramach których przyjmowano beneficjentów projektu. Podczas pandemii Covid 19 dyżury odbywały się online oraz telefonicznie, jednak w uzasadnionych przypadkach klienci byli przyjmowani osobiście. Dodatkowo radca prawny z Fundacji Emic był zaangażowany w realizację dyżurów prawnych w ramach biura mobilnego, min. w Grudziądzu, Włocławku. Najczęściej zgłaszane sprawy: • sprawy dotyczące legalizacji pobytu w Polsce tj. wiz, kart czasowego pobytu, stałego pobytu, statusu rezydenta lub obywatelstwa; • sprawy dotyczące przemocy domowej; • sprawy dotyczące legalizacji pobytu w Polsce tj. wiz, kart czasowego pobytu, stałego pobytu, statusu rezydenta lub obywatelstwa; • kwestie związane z zatrudnieniem tj. zawieranie i rozwiązywanie umów, płatności, świadectwa pracy, rozliczanie z ZUS i US; • interwencje prawne w zakresie łamania praw pracowniczych; • inne kwestie prawne: mieszkaniowe, bankowe, prawo jazdy. • sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; • kwestie związane z prawem pracy; • zapytania dotyczące dyskryminacji; • sprawy dotyczące szczepień. Liczba godzin przeprowadzonych dyżurów prawnych to 2376 h. Liczba beneficjentów, którzy skorzystali z poradnictwa prawnego to: 308 beneficjentów. Radca prawny prowadził raporty tygodniowe oraz miesięczne. • Kompleksowe wsparcie cudzoziemców w kontaktach z instytucjami publicznymi, relacjach z pracodawcami i społeczeństwem przyjmującym: Zostały otwarte dwa punkty informacyjno-doradcze: jeden w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy, drugi w siedzibie Fundacji Emic w Toruniu. W punktach beneficjenci mogli otrzymać wsparcie w kontaktach z instytucjami publicznymi, relacjach z pracodawcami oraz społeczeństwem przyjmującym. W punktach byli zatrudnieni wykwalifikowani konsultanci, którzy posiadają szeroką wiedzę na tematy związane z legalizacją pobytu. W punktach informacyjno-doradczych oferujemy wsparcie w zakresie: • Wsparcie w wypełnianiu wniosków i formularzy urzędowych; • Podstawowe doradztwo w procedurach administracyjnych; • Informowanie o prawach pracowniczych; • Wsparcie w poszukiwaniu mieszkań i zawieraniu umów na wynajem; • Wsparcie w zakresie opieki medycznej (np. kontakt z przychodniami, zapewnienie tłumaczeń); • Pomoc w kontaktach ze szkołami. • Wsparcie w trudnych sytuacjach związanych z koronawirusem; • Wyjaśnienia funkcjonowania tarcz antykryzysowych;

- Wsparcie w wyjaśnianiu kwestii związanych z reżimem sanitarnym obowiązującym w Polsce;
- Wsparcie w wypełnianiu wniosków i formularzy urzędowych;
- Podstawowe doradztwo w procedurach administracyjnych;
- Informowanie o prawach pracowniczych;
- Wsparcie w poszukiwaniu mieszkań i zawieraniu umów na wynajem;
- Wsparcie w zakresie opieki medycznej (np. kontakt z przychodniami, zapewnienie tłumaczeń).

Pracownicy punktów byli również odpowiedzialni za odpowiednią rejestrację beneficjentów do projektu oraz, w przypadku takiej potrzeby, o skierowanie beneficjenta do odpowiedniego specjalisty zaangażowanego w realizację projektu (np. radcy prawnego, psychologa czy specjalisty ds. integracji).

Łączna liczba osób zarejestrowanych do projektu: 1262, liczba osób, które skorzystały z punktów informacyjno-doradczych 474, liczba osób, które skorzystały ze wsparcia kompleksowego: 180.

Pracownicy punktów informacyjno-doradczych prowadzili karty pracy konsultanta w punkcie informacyjno-doradczym oraz raporty miesięczne.

Mobilny punkt informacyjno-doradczy

Dodatkowo w ramach projektu zostało podjęte innowacyjne działanie: mobilny punkt informacyjno-doradczy, a ramach którego zostały realizowane dyżury specjalistów w miejscowościach województwa, w których nie znajdowały się punkty stacjonarne. Punkt mobilny był realizowany w specjalnie na ten cel kupionym i przygotowanym aucie oraz w pomieszczeniach udostępnianych przez instytucje publiczne. Każdorazowo przed dyżurem mobilnego punktu Specjalista ds. promocji podejmował akcję informacyjną o dyżurze punktu (na ten cel mieliśmy specjalne plakaty, realizowaliśmy mailing do instytucji w danej miejscowości).

W ramach mobilnego punktu pojawialiśmy się regularnie w Grudziądzu, Grupie, Włocławku oraz innych miejscowościach regionu. Od marca 2020 roku realizacja dyżurów była zawieszona z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju. Gros specjalistów zaangażowanych w projekt realizowało dyżury online, co sprawiało, że interesariusze z innych miejscowości niż Toruń i Bydgoszcz mieli do ich usług dobry dostęp. Punkt mobilny oprócz beneficjentów projektu obsługiwał również innych interesariuszy, tj. urzędników, pracowników instytucji pracodawców, pracowników szkół oraz innych osób, które współpracowały z migrantami. Zwykle dyżur w punkcie mobilnym pełnił radca prawny, konsultant lub specjalista ds. integracji lub współpracy ze szkołami.

Każdy wyjazd mobilnego punktu informacyjno-doradczego ma przygotowaną listę beneficjentów oraz innych osób korzystających z punktu.

• Poradnictwo psychologiczne i socjalne

Od samego początku działanie było realizowane przez dr psychologii. Szczególnym rodzajem wsparcia dla osób przyjeżdżających do innej kultury/państwa, jest wsparcie psychologa. Oprócz indywidualnych porad psychologicznych dla osób potrzebujących „pierwszej pomocy psychologicznej” prowadzona była praca socjalna z osobami indywidualnymi i rodzinami ułatwiająca funkcjonowanie w społeczeństwie. Wśród rozpoznanych potrzeb można wymienić różnorodne problemy związane ze zmianą miejsca zamieszkania czy wręcz przeżyciem szoku kulturowego, problemy rodzin dysfunkcyjnych, zaburzenia związane z poczuciem własnej wartości, brak poczucia więzi ze społeczeństwem przyjmującym czy poczucie odrzucenia. Do ww. problemów doszło poczucie niepewności związane z pandemią Covid-19.

Poradnictwo miało również formę spotkań o charakterze grupowym (np. warsztaty z podnoszenia kompetencji, kształtowania zdolności przystosowawczych, wzmocnienia pewności siebie, umiejętności interpersonalnych itp.), grup wsparcia oraz indywidualnym (spersonalizowane

terapię). Ze wsparcia psychologa przez cały czas mogli korzystać pracownicy i wolontariusze Fundacji, w ramach spotkań superwizyjnych.

Najczęściej pojawiające się problemy beneficjentów:

- Ryzyko z podjęciem własnej działalności
- Zaburzenia lękowe, nieskuteczne sposoby radzenia sobie ze stresem
- Obniżona samoocena
- Konflikty rodzinne i interpersonalne
- Zaburzenia przystosowania
- Zachowania agresywne i przemocowe
- Nadmierna uległość
- Depresja
- Zespół stresu pourazowego
- Zaburzenia lękowe, nieskuteczne sposoby radzenia sobie ze stresem
- Obniżona samoocena
- Konflikty rodzinne i interpersonalne
- Zaburzenia przystosowania
- Zachowania agresywne i przemocowe
- Nadmierna uległość
- Radzenie sobie z problemami wychowawczymi i przystosowawczymi u dzieci
- Konflikty małżeńskie i doświadczanie przemocy w związkach
- Kłopoty z komunikacją w pracy
- Przemoc emocjonalna i fizyczna
- Obniżenie nastroju
- Silny stres
- Depresja
- Zaburzenia lękowe
- Zaburzenia przystosowania

Udzielona pomoc:

- wsparcie,
- wysłuchanie, wzmocnienie rozumienia siebie i asertywności, Interwencja kryzysowa, Pierwsza pomoc psychologiczna
- Badanie, kierowanie, odzwierciedlanie
- Techniki radzenia sobie z agresją własną i innych
- Techniki pracy w podnoszeniu samooceny
- Uważność
- Psychologiczna pierwsza pomoc
- Wsparcie psychologiczne
- Interwencja w kryzysie
- Psychoedukacja w zakresie psychologii rozwoju i rozwiązywania problemów
- Opracowanie indywidualnych strategii bezpieczeństwa
- Wykorzystanie podstawowych umiejętności pomagania w celu komfortowania i budowania zaufania

Liczba osób, które korzystały ze wsparcia psychologa (beneficjentów projektu): 69.

Psycholog prowadził tygodniowe listy przyjętych beneficjentów, miesięczne listy z przeprowadzonych superwizji, raporty miesięczne oraz podsumowania kwartalne.

• **Tłumaczenia**

Uczestnicy projektu mieli możliwość tłumaczenia ważnych dokumentów z języka ojczystego na język polski. Najczęściej pojawiały się potrzeby tłumaczenia dyplomów, suplementów oraz prawa jazdy.

• **Program wolontariatu wspierającego (osoby indywidualne) oraz wolontariatu rodzinnego (rodzina rodzinie)**

Podczas projektu została nawiązana współpraca z 76 wolontariuszami. Osoby te były zaangażowane we wspieranie cudzoziemców w radzeniu sobie z kontaktami z instytucjami publicznymi, w integrację ze środowiskiem

lokalnym oraz realizację dodatkowych zajęć z j. polskiego dla migrantów. Dodatkowo został uruchomiony specjalny program wolontariatu rodzinnego, w ramach którego rodziny polskie mogły spotkać się z rodzinami cudzoziemskimi i organizować wsparcie skierowane do rodzin. Najlepsze efekty pracy przynosił wolontariat indywidualny.

Praca wolontariuszy była monitorowana przez specjalistę ds. promocji i wolontariatu. W trakcie trwania projektu zostało zrealizowanych 10 szkoleń dla wolontariuszy, między innymi o tematyce:

- Działania fundacji Emic;
- Odpowiedzialna turystyka;
- Odpowiedzialne pomaganie;
- Nauczanie j. polskiego cudzoziemców;
- Pierwsza pomoc psychologiczna.

Podsumowania z działalności wolontariuszy przygotowywał specjalista ds. promocji i wolontariatu.

- **Promocja oferty pomocowej zapewnianej w ramach funkcjonowania punktów informacyjno-doradczych**

Podczas realizacji projektu zostało regularnie wykonywany szereg prac promocyjno-informacyjnych:

- Strona internetowa projektu była prowadzona w językach: ukraińskim, rosyjskim, angielskim oraz polskim. Na stronie znajdują się bieżące informacje na temat działań projektowych oraz dane kontaktowe do punktów informacyjno-doradczych.
- Na profilu na Facebooku Fundacji Emic regularnie były umieszczane informacje o działaniach realizowanych w ramach projektu. Część z nich była dodatkowo promowana w ramach płatnych kampanii. Tworzone przez nas materiały promocyjne są wysokiej jakości, przygotowywane przez grafików.
- Informacja o działaniach projektowych była udostępniana na grupach na Facebooku, które zrzeszają cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim.
- Ulotki informacyjna i plakaty informacyjne były regularnie kolportowane na terenie Torunia, Bydgoszczy, Grupy, Grudziądza, Włocławka w miejscach, w których przebywa wielu cudzoziemców (np. restauracji ukraińskiej).
- O działaniach projektowych beneficjenci projektu byli informowani w ramach regularnego mailingu.
- Regularnie były wysyłane materiały prasowe do lokalnych mediów, informujące o podejmowanych przez nas działaniach projektowych.
- Od stycznia 2019 r. zostało uruchomione konto na Instagramie.
- Było prowadzone konto na portalu „W Kontaktie”, który ułatwia nam komunikację z osobami rosyjskojęzycznymi.
- Od stycznia 2019 r. był wysyłany uczestników i wolontariuszy projektu newsletter, przetłumaczony na dwa języki: angielski i rosyjski.
- Dotarliśmy z informacjami również do mediów ogólnopolskich, byliśmy gośćmi Totalnych Remontów Szelągowskiej w stacji TVN w dniu 02.05.2021.
- Realizacja filmu promującego efekty projektu Masz Prawo Wiedzieć! oraz zapraszającego do kontynuacji działań w ramach Masz Prawo Wiedzieć! Plus, który został przygotowany z udziałem beneficjentów projektu. Jest dostępny z napisami w trzech wersjach językowych: polskim, angielskim i rosyjskim. Film jest dostępny na Youtube i Facebooku. Film został przygotowany przez profesjonalną firmę, podczas 2 dni planu zdjęciowego.
- W maju 2021 r. została zrealizowana kompleksowa kampania w mediach lokalnych, w ramach której promowaliśmy efekty projektu Masz Prawo Wiedzieć! oraz informowaliśmy o kontynuacji działań w ramach Masz Prawo Wiedzieć! Plus.

	• Bieżąca informacja dotycząca projektu była przekazywana beneficjentom przez pracowników punktów informacyjnych. • Informacje dotyczące projektu zostały opublikowane na stronie głównej K-PUW w Bydgoszczy. • Informacje o działaniach skierowanych do cudzoziemców (np. kurach języka polskiego) oraz o działalności punktów zostały wywieszone w ogólnodostępnym miejscu w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców K-PUW w Bydgoszczy oraz przy wejściach do K-PUW w Bydgoszczy. • Organizacja kursu zawodowego Został zorganizowany kurs krawiecki dla osób początkujących, które miały trudności ze znalezieniem stałego zatrudnienia. Osoby, które wzięły udział w kursie, dzięki podstawowym umiejętnościom krawieckim, mogły znaleźć prace w firmach, w których niezbędną jest umiejętność korzystania z maszyny do szycia lub wykonywać proste zamówienia w domu. W kursie wzięło udział 10 osób, był on organizowany w Toruniu oraz w Bydgoszczy. Kurs organizowany w Toruniu: 17, 18 kwietnia 2021 (12h) Program: • obsługa maszyny do szycia; • czego potrzebujemy by szyc: tkaniny, narzędzia i dodatki krawieckie; • jak KREATYWNIE ZAPROJEKTOWAĆ i uszyć różne formy krawieckie z materiałów używanych, dostępnych w każdym domu oraz samodzielne szycie; • szycie: worków na pieczywo, wielorazowych produktów higienicznych, torba z używanych spodni dżinsowych, kosmetyczka oraz maseczki. Kurs organizowany w Bydgoszczy: 15, 16 maja 2021. (12h) Program: • obsługa maszyny do szycia; • czego potrzebujemy by szyc: tkaniny, narzędzia i dodatki krawieckie; • szycie na różnego rodzaju maszynach: hafciarka, overlock, maszyna domowa; • szycie w praktyce: torebki, maseczki, kosmetyczki. • Dystrybucja kuponów premiowych wśród cudzoziemców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej W ramach tego działania zostały wsparte osoby najbardziej potrzebujące, które były długotrwale bezrobotne, przebywały na postojowym, musiały zrezygnować z pracy z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi z powodu trwającej od marca 2020 r. pandemii Covid 19. Została przeprowadzona dystrybucja bonów zakupowych Sodexo dla migrantów w największej potrzebie. Dystrybucja bonów opierała się na wynikach formularzy zgłoszeniowych (analiza kryterium dostępowego) oraz na wywiadach pogłębionych, które były oceniane w systemie punktowym. Najniższa forma wsparcia to 300 zł, najwyższa w wysokości 600 zł. Specjalnie na ten cel została przygotowana dokumentacja wsparcia: regulamin, formularz wstępny oraz pogłębiony, stosowne oświadczenia, potwierdzenie odbioru bonów oraz umowa z beneficjentem. Bony były również dostępne dla osób, które otrzymały w trakcie pandemii ochronę międzynarodową i próbowały znaleźć pracę/ułożyć sobie życie na nowo na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach bonów nie będzie można było zakupić alkoholu ani produktów tytoniowych. Łącznie przekazaliśmy 200 bonów 48 beneficjentom.
Zapewnienie cudzoziemcom dostępu do oferty profesjonalnych kursów języka polskiego.	1. Kursy języka polskiego Poprawa znajomości języka polskiego nastąpiła dzięki kursom języka polskiego, który były realizowane w Toruniu oraz Bydgoszczy. Kursy były prowadzone przez wykwalifikowane lektorki w trybie semestralnym oraz kursów letnich. Dodatkowo lekcje j. polskiego prowadzili wolontariusze. Łączna liczba godzin przeprowadzonych zajęć z j. polskiego: xxx, łączna liczba uczestników zajęć z j. polskiego: 569.

	Każdorazowo przed rozpoczęciem rekrutacji realizowaliśmy spotkania z lektorkami oraz koordynatorką, w ramach których dokonywaliśmy podsumowania zakończonego semestru oraz planowaliśmy zmiany, które zostaną wdrożone podczas kolejnego semestru nauczania. Ogromnym wyzwaniem była transformacja zajęć stacjonarnych na zajęcia online, jednak z perspektywy czasu wiemy, że to była dobra i potrzebna decyzja. Prawdopodobnie wiele osób, które chciały skorzystać z zajęć z języka polskiego mogły sobie na to pozwolić dopiero w trybie zdalnym. Diagnozujemy, że sukces zrealizowanych kursów tkwi w bardzo wykwalifikowanej kadrze oraz podejmowanych działaniach, by kolejne semestry były jak najbardziej dostosowane do indywidualnych i grupowych potrzeb uczestników. Każdorazowo prowadziliśmy nabór na zajęcia (w trybie online oraz w trybie stacjonarnym). Każda ze zgłoszonych osób uczestniczyła w lekcjach pokazowych oraz wypełniała test lub przechodziła rozmowę kwalifikacyjną. Dzięki temu zostawały przygotowane odpowiednie poziomy grup, dostosowane do potrzeb zgłoszonych osób. Od marca 2020 r. zajęcia z j. polskiego są prowadzone online. Tryb zdalny nie wpłynął negatywnie na poziom nauczania, a wiele osób, które wcześniej nie mogły sobie pozwolić na uczestnictwo w zajęciach (np. przez zmianowy system pracy lub konieczność opieki nad małym dzieckiem) mogły rozpocząć naukę języka polskiego. Lektorzy prowadzący zajęcia kulturalno-językowe prowadzili imienną listę uczestników, na podstawie której ewidencjonowana była liczba godzin przeprowadzonych zajęć. Podczas kursów szczególny nacisk był kładziony na zaznajomienie cudzoziemców z kulturą Polski, m.in. poprzez realizację lekcji dotyczących świąt obchodzonych w Polsce czy dotyczących ważnych wydarzeń historycznych i społecznych związanych z Polską. Jednym ze znaczących sukcesów prowadzonych przez nas kursów jest poziom zdawalności egzaminów z j. polskiego na poziomie B1. Praktycznie każda osoba, która przystąpiła do egzaminu po kursie taki egzamin zdawała z bardzo wysoką notą.
Wspieranie inicjatyw edukacyjnych w szkolnym środowisku wielokulturowym.	1. Wdrażanie i monitoring realizacji "szkolnego systemu integracji" dzieci cudzoziemskich Model pn. Szkolny System Integracji został stworzony w 2016 r. we współpracy z Polską Akcją Humanitarną oraz Pracownią Zrównoważonego Rozwoju. Zawiera on gotowe narzędzia i rozwiązania dla szkół, które ułatwiają proces integracji dzieci z doświadczeniem migracyjnym w szkołach. Upowszechnianie Szkolnego Systemu Integracji w szkołach było realizowane przez specjalistę ds. współpracy ze szkołami, poprzez: • Promocję SSI podczas wszystkich zrealizowanych wydarzeniach dla szkół (Seminariach w ramach programu Przyjazna Szkoła), • Model był omawiany podczas wizyt specjalisty w szkołach oraz podczas rozmów telefonicznych z koordynatorami programu Przyjazna Szkoła). • Na stronie internetowej projektu został zamieszczony opis narzędzia oraz link. • Model został zaktualizowany o treści związane z odpowiedziami na wyzwania w nauczaniu i integracji podczas nauki zdalnej. • Każdorazowo SSI był promowany podczas wydarzeń, w których brała udział Fundacja, np. podczas obchodów rocznicowych 4 czerwca 1989 w Gdańsku - na stoisku w Europejskim Centrum Solidarności prezentowano m. in. założenia Szkolnego Systemu Integracji. Głównymi odbiorcami tych informacji były osoby zaangażowane w edukację oraz te, które na co dzień pracują w szkole. • W maju 2020 r. została przeprowadzona ankieta monitorująca wdrażanie SSI w szkołach. 2. „Przyjazna Szkoła” Zostały zrealizowane trzy edycje rocznego programu edukacyjnego dla szkół

	z zakresu pracy z dzieckiem cudzoziemskim, komunikacji bez przemocy, komunikacji międzykulturowej oraz edukacji globalnej. Program był realizowany w cyklu roku szkolnego od września do czerwca w szkołach do których uczęszcza min. jedno dziecko z doświadczeniem migracyjnym. Jego celem było głównie zwiększenie wiedzy uczniów i uczennic oraz nauczycieli i nauczycielek dotyczących migracji i uchodźstwa oraz uświadomienie uczestnikom ich roli w integracji osób zróżnicowanych pod względem pochodzenia ze społecznością szkolną. W ramach programu, uczestnicy – kilkuosobowe zespoły ze szkół przygotowywały własny projekt integracyjny dla społeczności szkolnej. Liczba szkół, które wzięły udział w edycjach: 2018/2019: 8 szkół, 2019/2020: 8 szkół, 2020/2021: 4 szkoły. 3. By wzmocnić efekt integracji corocznie przygotowywaliśmy cykl scenariuszy lekcji, akcji oraz projektów uczniowskich, które były dystrybuowane wśród nauczycieli, szkół oraz za pośrednictwem strony internetowej. W tym celu została powołana specjalna Edukacyjna Grupa Robocza, która dbała o jakość materiałów, tworzyła je, testowała w swoich szkołach oraz dawała informację zwrotną innym współautorom. Każdy materiał został powstał w oparciu o ogólne cele kształcenia. Łącznie powstało 33 scenariuszy zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, scenariuszy akcji i projektów uczniowskich. Powstała również gra edukacyjna pn. Droga Uchodźcy. Dodatkowo przygotowaliśmy pakiet dla szkół dotyczący praktycznych wskazówek integracji dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracyjnym podczas edukacji zdalnej i po powrocie z nauczania online do Sali szkolnej. W tym celu wykorzystaliśmy dane zawarte w SSI oraz pogłęбилиśmy je wspólnie z asystentem międzykulturowym oraz nauczycielami.
Kompleksowa współpraca z pracodawcami określająca standardy zatrudniania cudzoziemców i zarządzania międzykulturowością w firmach oraz stworzenie platformy komunikacji pomiędzy pracodawcami a pracownikami - cudzoziemcami.	Wsparcie cudzoziemców na rynku pracy rozpoczynało się na etapie zgłoszenia do projektu podczas rozmowy w punkcie informacyjno-doradczym. Wówczas weryfikowana była sytuacja zawodowa uczestników projektu oraz ewentualne potrzeby w zakresie poszukiwania pracy lub zmiany miejsca zatrudnienia. W odpowiedzi na zgłaszane potrzeby, przy uwzględnieniu wykształcenia i doświadczenia zawodowego kandydatów do pracy, specjalista ds. pośrednictwa pracy przygotowywał cotygodniową bazę ofert pracy, które przekazywane były uczestnikom projektu. W ramach projektu uruchomiono również formularz zgłoszeniowy dla osób poszukujących pracy. W codziennym wsparciu uczestników projektu na rynku pracy, wykorzystano również synergii z innymi projektami realizowanymi przez Fundację Emic, w których zapewnione zostały dodatkowo m.in. doradztwo zawodowe czy kursy zawodowe. Wzmocnieniu sytuacji beneficjentów na rynku pracy służyły dodatkowo: - dostęp do tłumaczeń ustnych i pisemnych (w tym służących nostryfikacji) - dopłaty do egzaminów certyfikowanych z języka polskiego - spotkania i webinaria dot. aktywnego poszukiwania pracy w Polsce - organizacja kursu zawodowego. Równolegle do ww. działań podejmowano współpracę z pracodawcami zatrudniającymi i planującymi zatrudnić pracowników z zagranicy. Ze względu na fakt, iż było to działanie pilotażowe i eksperymentalne oraz duży stopień trudności w pozyskaniu stałych partnerów biznesowych, w pierwszych miesiącach realizacji projektu nawiązano strategiczną współpracę z Nadwiślańskim Związkiem Pracodawców „Lewiatan”, którego Fundacja Emic stała się członkiem. Związek skupia kilkadziesiąt (liczba zmienna) firm z regionu. Działaniem uzupełniającym było stworzenie platformy współpracy - komunikacji, w ramach której pracownicy - cudzoziemcy oraz pracodawcy zatrudniający cudzoziemców, mogli się spotkać. Tą platformą były kanały informacyjne Fundacji Emic, m.in. strony internetowe (maszprawowiedziec.com.pl; emic.com.pl) oraz konta na portalach Facebook i LinkedIn. Funkcją tego typu platformy stanowiła też grupa tematyczna „rynek pracy” funkcjonująca w ramach Wojewódzkiego Międzysektorowego Zespołu ds. Polityki Migracyjnej i Zarządzania Migracjami, w pracach której brało udział 19 osób reprezentujących m.in. Marszałka Województwa

Kujawsko-Pomorskiego (WUP), Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego (Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców), organizacje zrzeszające pracodawców, firmy (np.. Stomil, Ekoceramika) i przedstawiciele imigrantów.

Podstawowe aktywności, realizowane w ramach działania to:

- rozwój kompetencji i wsparcie cudzoziemców na rynku pracy;
- doradztwo dot. zarządzania wielokulturowością w firmie poprzez np. opracowywanie "zakładowych" programów integracji pracowników wydanych w formie podręcznika pt. Przyjazna firma;
- pośrednictwo pracy;
- organizacji konferencji i wydarzeń dla pracodawców dotyczących zatrudniania cudzoziemców;
- sieciowanie organizacji pozarządowych, firm i instytucji publicznych w zakresie zatrudniania cudzoziemców i działań na rynku pracy.

Podstawowy zakres współpracy z firmami obejmował m.in.:

- informację o projekcie i wstępne omówienie zakresu współpracy;
- spotkania i informacja telefoniczna dla pracodawców;
- przygotowanie i rozsyłanie ofert współpracy;
- przygotowanie i dystrybucja podręcznika pt. Przyjazna firma;
- informowanie o warunkach zatrudniania, legalizacji pracy i pobytu pracowników z zagranicy.

Nie było zainteresowania realizacją kursów adaptacyjno – językowych przygotowujących do objęcia stanowiska pracy przez pracowników z zagranicy.

1. Współpraca z pracodawcami zatrudniających i planujących zatrudnić cudzoziemców (na czym polegała współpraca, co się działo w ramach działania)

W 4 konferencjach / seminariach / webinarium dla pracodawców wzięło udział 197 osób. W okresie realizacji projektu zorganizowano następujące wydarzenia:

- Konferencja pt. *Przyjazna firma*. Konferencja podzielona była na dwie części. W pierwszej części zaprezentowane zostały prawne aspekty zatrudniania cudzoziemców, procedura rejestracji oświadczeń w PUP i legalizacji pobytu cudzoziemców przez Urząd Wojewódzki. W drugiej części zastanawialiśmy się jak stworzyć miejsca pracy „przyjazne cudzoziemcom” i jak sprawić, aby pracownicy z zagranicy chcieli zostać w Polsce na dłużej.
- Seminarium pt. *Jak zatrudnić pracownika z zagranicy?* Uczestnicy wydarzenia dowiedzieli się o prawnych aspektach zatrudniania cudzoziemców oraz praktycznych aspektach procedur w Urzędzie Wojewódzkim oraz Powiatowych Urzędach Pracy.
- Seminarium pt. Legalizacja pobytu i pracy cudzoziemców w dobie pandemii. Podczas wydarzenia poruszone zostały praktyczne aspekty legalizacji pracy i pobytu cudzoziemców przez Wydziały Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców UW i procedury rejestracji oświadczeń w powiatowych urzędach pracy w kontekście wprowadzonych przez rząd regulacji w 2020 roku. Rozmawiano również o potencjalnych scenariuszach i zagrożeniach po zniesieniu „stanu zagrożenia epidemicznego” oraz o tym, czego należy spodziewać się w ramach kontroli prowadzonych przez Państwową Inspekcję Pracy.
- Przyjazna firma. Webinarium dla biznesu. Czy kultura zjada strategię na śniadanie? Jak przychylić nieba swoim pracownikom? Jak integrują swoją załogę firmy w Norwegii? Tego wszystkiego dowiedzieli się uczestnicy podczas webinarium organizowanego przez Fundację we współpracy z Norwesko-Polską Izbą Handlową (NPCC).

2. Przyjazna Firma to roczny program współpracy dla firm zakładający stworzenie systemu certyfikacji pracodawców przyjaznych cudzoziemcom - tworzących "etyczne" miejsca pracy.

W trakcie realizacji projektu podjęto stałą współpracę z 6 podmiotami, które wzięły udział w programie „Przyjazna firma”:

	- Nadwiślański Związek Pracodawców „Lewiatan” jako podmiot skupiający prawie 100 firm z województwa kujawsko-pomorskiego; - Z.E.A.N.N. Rotor sp. z o. o. - Probitach Poland Corp. Górecki Sebastian - Eko-Ceramika Wyrób i Sprzedaż Janusz Błażejowski - Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego "Stomil" S.A. - Agnieszka Bylicka – działalność gospodarcza. Certyfikat dla firm tworzących przyjazne cudzoziemcom miejsca pracy przyznawany był na podstawie 3 podstawowych wymogów: - zatrudnienie pracowników bezpośrednio przez pracodawcę na podstawie umowy o pracę / umowy zlecenia; - równe płace pracowników polskich i pracowników z zagranicy; - podjęcie działań adaptacyjno-integracyjnych skierowanych do pracowników polskich i pracowników z zagranicy. Główne zadania w podjęte w ramach działania: - rekrutacja pracodawców do programu; - opracowanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych dla firm, w tym podręcznika pt. Przyjazna firma; - stała współpraca z właścicielami i pracownikami firm; - koordynacja i monitoring działań realizowanych w firmach; lobbing w organizacjach skupiających pracodawców dotyczący zatrudniania cudzoziemców. Podręcznik „Przyjazna firma” w zaktualizowanej formie rozdyskrebowany został do firm i organizacji zrzeszających pracodawców z województwa kujawsko – pomorskiego. Zawiera podstawowe informacje dot. zatrudniania pracowników z zagranicy oraz propozycję modelu działań integracyjnych i adaptacyjnych do wdrożenia w firmie w następujących obszarach tematycznych: - Kulturowe aspekty zatrudniania cudzoziemców; - Prawne aspekty zatrudniania cudzoziemców; - Raport z badań dot. zatrudniania cudzoziemców w polskich firmach; - System adaptacji pracowników z zagranicy w firmie; - Przykłady wyzwań w zatrudnianiu pracowników z zagranicy i propozycje działań zaradczych; - Schemat procesu rekrutacyjnego zawierający wzory formularzy i konkretne rozwiązania.
Stworzenie modelu integracji cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim, wypracowanego w ramach międzysektorowej współpracy instytucji publicznych i pomocowych.	1. Międzysektorowy wojewódzki zespół ds. zarządzania migracjami i polityki migracyjnej W skład zespołu koordynowanego przez Wydział Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy weszli przedstawiciele m.in. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko – Pomorskiego, urzędów miast (np. Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz), Wojewódzkich i Powiatowych Urzędów Pracy, pracodawców i organizacji branżowych, instytucji pomocowych i ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, i innych podmiotów. Celem działania zespołu było wypracowanie diagnozy do wojewódzkiego modelu integracji migrantów, który ułatwi pracę z klientem cudzoziemskim instytucjom z regionu oraz usprawni procesu adaptacji i integracji cudzoziemców ze społeczeństwem polskim. Diagnoza dotyczy pięciu obszarów tematycznych, tj. polityka społeczna, bezpieczeństwo i sprawy obywatelskie, rynek pracy, kultura i edukacja. Diagnoza jest wynikiem pracy zespołu oraz dodatkowo została uzupełniona danymi z badań jakościowych przeprowadzonych wśród migrantów. Powstały dokument będzie stanowił podstawę do stworzenia Wojewódzkiego Modelu, który zostanie opracowany w ramach projektu „Masz Prawo Wiedzieć! Plus”. Międzysektorowy wojewódzki zespół ds. zarządzania migracjami i polityki migracyjnej został powołany przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego w grudniu 2018 roku. Podczas projektu odbyło się łącznie 8 spotkań (6 w formule stacjonarnej, 2 w formie online). Każde ze składało się z dwóch części, tj. części plenarnej, która zakładała udział wszystkich zgromadzonych

	członków w zespole oraz pracy warsztatowej w grupach. Spotkania plenarne były poświęcone wyzwaniom instytucji w integracji cudzoziemców oraz dzieleniem się dobrymi praktykami z zakresu integracji. 2. Organizacja cyklicznych spotkań, szkoleń warsztatów Szkolenia i warsztaty dla instytucji pomocowych spotkały się z dużym zainteresowaniem. Celem działania było ułatwienie pracy z klientem cudzoziemskim instytucjom z regionu oraz usprawnienie komunikacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami realizującymi działania w zakresie obsługi cudzoziemców na terenie województwa. W trakcie projektu zostało zorganizowanych 12 spotkań, skupiając się głównie na potrzebach instytucji pomocowych w relacji z klientem cudzoziemskim. Szkolenia i warsztaty miały na celu podniesienie wiedzy i kompetencji pracowników instytucji lokalnych w zakresie adaptacji i integracji cudzoziemców oraz wypracowanie modelu współpracy z klientem cudzoziemskim. Zakres tematyczny zrealizowanych szkoleń i warsztatów to głównie: • komunikacja bez przemocy, • odpowiedzialne pomaganie, • integracja cudzoziemców w ramach programów instytucji pomocowych oraz wdrażanie IPI. W szkoleniach wzięło udział łącznie 159 uczestników
--	--